

A gazdasági birtoktárgyak erdészeti kezelésének kérdéséhez.

A ki a kincstári erdészet fokonskinti szervezését és az erdészet kezelési ügykörében történt mindenféle változásokat éber figyelemmel kísérte és kíséri, az előtt tudja van, hogy a számtartóságok feloszlataa óta, a gazdasági birtoktárgyak az erdészeti személyzet által kezeltetnek.

Mig ennek előtte az erdész csakis erdejének élt s a szakjához nem tartozó ügyekkel nem igen foglalkozott, a jelenkor, mely az erdők pénzügyi s nemzetgazdasági értékét becsülni tanulta, azon meggyőződéshez jutott, hogy az erdészet ezen őa állapota tovább nem tartható és jobb s okszerűbb, valamint szakképzett egyének által vezetett gazdálkodást óhajtott.

Ezen óhaj részben teljesült. Tudjuk, hogy a magyar kormány fennállása óta, mi és mennyi történt a hazai erdészet terén, s tudjuk azt is, hogy a jelenkor mily igényekkel lép fel a tehetségét s egész életét az erdészeti szaknak szentelő egyén irányában.

Ha azonban részrehajlás nélkül összehasonlítjuk a „volt“ erdésznek hatáskörét a mostani szakférfiu foglalkozásával, azon eredményre jutunk, hogy legjobb utnak indultunk, miszerint az egyik szélsőségből a másikba essünk, s tartani lehet, hogy ily haladás mellett eljön a jövő, a mikor az erdész minden, csak nem erdész lesz; mert ezen összehasonlítás azt mutatja, hogy a milyen egyoldalú volt az egykori erdész foglalkozása, oly sokoldalú követelések tétetnek a mai szakférfi irányában.

Hizelgő ugyan reánk erdészekre, ha a jelenkor épen a tudományosan kiképzett erdészt találja legalkalmasabbnak az uradalomban előfordulható ügyek képviseletére; de fájdalom borítja el a szakmájának élő erdészt, ha észlelnie kell, hogy

ezen ügyek elintézése végett saját szakbeli teendőit háttérbe szorítani kénytelen s ennél fogva nem működhetik úgy, mint azt az uradalom és erdők érdeke megkíváná.

Nem hagyhatom tehát szó nélkül a kincstári erdésznek a kezelése alatt álló gazdasági bértárgyak értékesítése körüli teendőit, s számadatokkal s tényekkel akarom illusztrálni, hogy ezen teendők mennyire foglalják el az erdészeti személyzetet, s mindenki könnyen tájékozódhatik, hogy e miatt az erdő, s következőleg az uradalom jövedelme s érdeke mennyivel károsul meg.

Nem szólaltam fel ez ügyben eddig, habár a sors úgy hozta magával, hogy erdész-létemre már $2\frac{1}{2}$ évig kizárólagosan a bértárgyak ügyeivel kell foglalkoznom s közvetlenül a kezelésnél tapasztaltam, hogy mit tesz az, ha az erdész s erdőhivatal a gazdasági bértárgyak értékesítésével foglalkozik, mert felszólamlásom eredménytelenségéről előre meg voltam győződve; de miután újabb időben erdészeti szakunk egyedüli közege, az „Erdészeti Lapok“ is több helyütt rámutattak ezen viszony helytelenségére, mely jelenleg a kincstári erdészet s gazdaság között fennáll, s miután az „Ellenőr“ 1878-ik évi november hó 9-én kelt 566. számú esti lapjában Bedő Albert főerdőtanácsos által szerkesztett, s a pénzügyministerium által kiadott „A magyar királyi államerdők gazdasági és kereskedelmi leírása“ című könyv ismertetéséről szóló cikkében szintén a reform szükségességét hangsúlyozza, s így már nem szakbeli közegek is az e téren óhajtott változtatások szükségességétől vannak áthatva, időszerűnek tartom ezen viszony bővebb fejtegetésébe bocsátkozni és lehetőleg számadatokkal bizonyítani felszólalásom jogosultságát.

E viszony, mint ezt kimutatni szándékozom, csakis a kincstárnál áll fenn, de miután e szakközlöny az összes hazai erdészet körül felmerülő szakügyeknek tolmácsa, reménylem,

hogy a tisztelt szerkesztőség tért enged legtekintélyesebb hazai erdőbirtokosok egyikének kezelésére vonatkozó ügynek tárgyalására, annál is inkább, miután ezáltal alkalom lesz szolgáltatva, hogy többi érdekelt szaktársaink is nézeteikkel egy ügy tisztításához járuljanak, hogy így előkészíttessék az ut, hogy a fent idézett reformok mielőbb foganatosíttassanak; minthogy, úgy hiszem, mindenki helyesli és magáévá teszi Bedő Albert jelzett művében foglalt azon nyilatkozatot, hogy „habár általában véve az erdőknek nem csekély hátrányára van az, hogy az erdészek az erdészeti birtoktárgyakon kívül még igen csekély kivétellel, a nagy terjedelmű mezőgazdasági birtokokat is kezelik, mégis az adott viszonyok között jogsultsággal bír az eddigi rendszer; nem lévén tagadható ugyan másfelől az sem, hogy a gyors és czélszerűbb szolgálat érdekében reformot igényel“ s az „Ellenőr“ tudósítójának e szavakra tett azon megjegyzését, hogy „a jelzett reform szükségességét magunk is elismerjük, s hisszük, hogy az állami szolgálat körében is magas állásban működő szerző maga is oda fog törekedni, hogy a szükséges reformok valósuljanak.“ Jóllehet hogy ezen kilátásba helyezett reformok nem éppen egyedül a gazdasági birtoktárgyak kezelésére vonatkozhatnak, de miután főleg az erdőszet kezelése alatt álló gazdasági birtoktárgyak körüli teendők első sorban hátráltatják az erdőszeti kezelés és hivataloskodás gyors és czélszerű szolgálatát, nézetem szerint a rendszer reformját azzal kellene megkezdeni, hogy az erdőszet a gazdasági birtoktárgyaktól mielőbb megszabadíttassék.

Felszólalásom céljához képest legyen szabad választott 2 kincstári erdőhivatalnak a birtoktárgyak értékesítése körüli teendőit az 1878. és 1879-ik években kitüntetni; nehogy azonban egyesek azon hiszemen megerősíttessenek, miszerint a példának vett erdőhivatalok birtoktárgyakkal tulságosan ellá-

tott hivatalok netovábbja, megjegyzem, hogy ezen erdőhivatalokat csak azért választottam, mert az adatokat legkönnyebben ezekről szerezhettem meg.

A. erdőhivatal:

B. erdőhivatal:

Terület	88653 hold	78510 hold
Erdőgondnokság	6	6
Védkerület	33	41
Község	65	47
Bértárgy összesen	212	kerekszámban 400
és pedig épület 15, majorság 9, korcsma 30, malom 5, mészárszék 7, maradványföld 32, legelő 36, halászat 15, rét 54, kert 9.		

Árverés alá bocsájtatott:

	1878.	1879.	1878. évben
Épület	—	1	—
Majorság	1	—	3
Kocsmá	16	10	21
Malom	1	—	2
Mészárszék	5	—	—
Maradványföld	15	13	31
Rét	3	27	13
Kert	—	3	—
Legelő	—	6	—
Halászat	6	—	13
Összesen	47	60	83
Árverés hirdettetett 1878-ban	142		250
Szerkesztetett hirdetmény	700		1000
„ árverési jegyzőkönyv	60		90
„ „ feltételek	47		83
„ „ szerz. 3 pld.	141		180

Ha még megjegyzem, hogy az A-val jelzett erdőhivatalnak a lefolyt 1878. évben az iktatókönyv szerint 3600 beadványa volt, s hogy ebből 1200 tisztán erdészeti s 2400 gazdasági ügyet tárgyal, mindenki meggyőződhetik arról, hogy az erdőhivatalnak és erdészeknek a csak 212 bértárgy körül mennyi munkája és baja van és látni fogja, hogy a befolyt ügyek alig 33⁰/₀ foglalkozik tisztán erdészeti tárggyal.

Tekintetbe véve, hogy ezen kívül az erdész még a kegyuri ügyekkel, községi pótladókkal, bagatell ügyekkel, törzs-könyvekkel stb. van terhelve, okvetlenül kell kérdeznünk, vajjon mikor lehet az erdész „erdész“ s mikor járhat tulajdonképen szakteendői után és mikor végezheti azokat?

Az erdésznek és erdőhivatali személyzetnek ilyképeni elfoglaltsága mellett, melynél fogva az erdővédi személyzet is egészen magára hagyatva, nem végzi hivatalos kötelességét úgy mint kellene, s mint azt a kincstár érdeke megkívánná, nem lehet csodálkozni azon, ha netán oly erdőkári esetek fordulnak elő, hol az uradalom, miután a személyzet az erdőkárra csak több idő letelte után jön, annak nyomára pedig már csak akkor, midőn a tettes kipuhatolása ugyszólván lehetlenné vált, sok száz, esetleg ezer forintokkal károsul meg, mely kár azután természetesen semmiféle számadásban kitüntetve niucsen, és nem lehet csodálkozni azon sem, ha az erdész nem csak hogy nem „erdész“, de e mellett még rosz vadász is.

Hogy tehát a nemzet azon óhaja, hogy az erdők jól és okszerűen kezeltessenek, teljesedésbe menjen, mindenek előtt az erdészt a gazdasági bértárgyak kezelésétől felmenteni kellene és a m. kir. Pénzügyminister Ő Nagyméltósága megszabhbreható intézkedésekkel nem kezdhethné meg a kilátásba helyezett reformokat, mintha a gazdasági birtoktárgyakat ismét, mint azelőtt, gazdatisztek kezelésére bizná, s ezáltal

megadná az erdésznek a lehetőséget, hogy a kerekzámban 3,150.000 holdnyi területű és 110,000.000 frtnyi tőkeértéket képviselő államerdők úgy a jelenben, mint a jövőben, pénzügyi és nemzetgazdászati fontosságukhoz mértén, szakszerűleg és okszerűen kezeltessenek és a lehető legbelterjesebb gazdálkodás mellett a lehető legnagyobb jövedelmet hozzanak.

Weiss Ferencz,
erdőfogalmazó.

Néhány szó a Deák-alapítványból jutalmazandó erdészeti pályakérdések kitűzése ügyében.

A közönség áldozatkészsége által támogatva, az Országos Erdészeti-Egyesület rövid idő alatt létesítette a Deák-alapítványt, miáltal a magyar erdészeti irodalom gyarapításának és továbbfejlesztésének hathatós emeltyűjét teremtette meg. És ha mindannyian meg nem lennénk győződve előre annak üdvös eredményéről; ha nem hinnők, miszerint az évről-évre mind fényesebben felel meg hatásában a hozzá fűzött reményeknek, az valóban az önbizalom nagy hiányáról tanuskodnék. Ilyesméről azonban szó sem lehet; hisz mindannyian annyira óhajtjuk, annyira akarjuk, hogy mindaz, mi magyar, felvirágozzék eddigi tengődéséből! s az erős akarat tetterőt szül.

Azonban: est modus in rebus. A pályakérdések kitűzésében követendő jól választott irány egyik főtényező, miáltal legrövidebb uton, legeredményesebben haladhatunk a megnyitott pályán, s közeledhetünk, különben soha el nem érhető, célunk felé: mert ki és mikor mondhatná, hogy a továbbfejlődésnek elértük végső határát?!

A mondott tekintetben betartandó irány sokkal fontosabb, semhogy annak megbeszélése e becses lap hasábjain méltó helyet ne foglalhatna, s a netán eltérő nézetek itt ki ne cse-